

ÉNEK-ZENE

A művészi tevékenység, a művészetek hatása semmivel nem pótolható szerepet játszik személyiségünk fejlődésében, az ízlés, a kreativitás, az érzések árnyalt kifejezésének fejlesztésében. A műalkotások által közvetített magatartásminták elsajátítása a kulturális közösség fennmaradásának biztosítója, az egyén szocializációjának döntő mozzanata. A kultúra értékeinek megismerése közös élményanyaggal szolgálja az összetartozás érzésének erősítését. A művészeti nevelés segítséget nyújt a tanulóknak abban, hogy felismerjék, becsüljék a kultúra értékeit. Hozzájárul a nemzeti és európai azonosságtudat kialakításához.

Az ének-zenei nevelés fő célja az ének megszerettetése, a zene világának megismertetése és élményt adó megértetése. Ennek eszköze, a zenei élmény személyiség- és közösségformáló erejével, pedagógiai jelentőségével jóval túlmutat a zenélés tevékenységén. A tanítás célja a zeneértő és zeneérező képességek fejlesztése, a szellemi és lelki tulajdonságok gyarapítása, a fantázia, az érzékenység fokozása a zenei élmények segítségével. A közös együttes élmény megteremtése segítségével a befogadás és az önkifejezés, valamint az egymásra figyelés harmóniája valósulhat meg.

Ének-zenei oktatásunk jellemzője az érték közvetítés és az értékörzés, a Kodály-módszer segítségével. E módszer teljes embert fejlesztő pedagógia, melynek középpontjában az európai műveltségű, a magyar nemzeti hagyományt őrző, nyitott, kreatív, közösségi ember áll. Zenei örökségünk bemutatásával, tanításával erősítjük tanulóink pozitív attitűdjét, kötődését saját népe és kultúrája értékeihez, a szülőföld, a haza és a nemzet fogalmának kialakítását.

A zenei reprodukció témakörében a pedagógus feladata az éneklés különböző formáinak (hangszerkíséretes éneklés, egy- és többszólamú éneklés) megismertetése, hallás utáni daltanítással magyar és külföldi népzenei anyag bemutatása, aktív énekléssel maradandó élmények nyújtása, az énekes és hangszeres improvizáció, az alkotó és önkifejező tevékenység fejlesztése, valamint a felismerő kottaolvasás elemeinek (relatív szolmizáció, kézjelek, ritmikai és dallami összetevők) tanítása. A zenei befogadás témakörében a zeneművekben való tájékozódást segítő kompetenciák (emlékezet, zenei fantázia, koncentráció) fejlesztése és a zenehallgatás anyagának az újszerű médiatartalmak felhasználásával is történő bemutatása, ismertetése.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára a tanításban minden elem az ének-zenei élményekhez, tevékenységekhez kapcsolódik. A tanórákon kiemelt cél az élőzenére épülő befogadói élmények megteremtése. E cél elérése érdekében az éneklés, az aktív zenélés változatos formáit szerepeltethetjük. Az aktív zenélés mint csapatmunka, mint közösségi élmény, nagy segítséget nyújt a hátrányos szociokulturális státusz leküzdésében, az eredményes társadalmi integrációban, a fogyatékból eredő hátrányok csökkentésében. A sikeres énekórai munka segíti a belső kontroll erősítését, az önbizalom fejlesztését, a lelki egészség biztosítását.

Az oktatás fontos részét képezi a zene és a mozgás összekapcsolása, a néptánc oktatása, valamint a kultúrát közvetítő intézmények bevonásával a koncert-pedagógia lehetőségeinek kihasználása. Az egyéni különbségek figyelembe vételének fontos területe a tehetséggondozás, melynek célja a kiemelkedő teljesítményre képes tanulók segítése, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el.

5–6. évfolyam

Az alapozó szakasz (5–6. évfolyam) oktató-nevelő munkája során a tanulói tevékenységek középpontjába az alapkészségek megerősítése, a tudásgyarapítás, az egyéni adottságok megismerésén alapuló önismeret fejlesztése kerül. A tantárgyi tartalmakat, tevékenységeket, feladatokat a fejlődés egyéni üteméhez igazítjuk.

Az ének-zenei oktatás hangsúlyozott célja ebben a szakaszban az énekes és zenehallgatási kultúra továbbfejlesztése, a zenei műveltség alapozása, a zenei ízlés formálása.

A dalokon, zenéken keresztül a pozitív erkölcsi tapasztalatok bemutatásával erősítjük tanulóink felelősségtudatának kialakítását, igazságérzetük kibontakoztatását, fejlesztjük az együttérzés, segítőkészség, kötelességtudat, önfegyelem készségét. A nemzeti öntudat, hazafias nevelés terén erősítjük tanulóink pozitív attitűdjét egyrészt önmagukhoz, másrészt szűkebb és tágabb környezetükhöz is. Tantárgyunk tananyagának megismerése során, a művelődési, kulturális értékek elsajátításával tudatosan a nemzeti összetartozás érzése. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztésében a tantárgy szerepe a megfelelő személyiség- és közösségfejlesztés. Az éntudat, énkép, önismeret fejlesztése, a társadalmi beilleszkedést segítő belső kontroll erősítése, önbizalom-fejlesztés megvalósul a sikeres énekórai munka segítségével. A családi életre nevelést a harmonikus családi minták és erkölcsi normák közvetítésével, a népdalok, népszokások ismeretével segítjük. Az egészséges és tudatos életmód kialakítása kiemelt feladatát, a mozgáskultúra, mozgáskoordináció erősítését a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével segíti a rendszeres ének-zenei munka. Az önkéntesség terén különös jelentőségű az együtt érző, segítőkész magatartás, a szociális érzékenység fejlesztése, az együttműködés képességének alakítása, az ének-zenei oktatás szociálpedagógiai hatásának felhasználása. A helyes szokásrend kialakítása, a környezet megfigyelése, következtetések levonása, a természeti és épített környezet iránti szeretet igényének erősítése kapcsolódik a népdalok által közvetített értékrend megismeréséhez. Az esztétikai-művészeti tudatosságot és kifejezőképességet ebben a szakaszban a divergens problémamegoldó gondolkodás, a kreativitás fejlesztése segíti. Fontos a megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés.

A tantárgy sajátos fejlesztési céljai közé tartozik a tantervben meghatározott zenei anyag megszólaltatása egyszólamú énekléssel, alkalmanként hangszeres kísérettel, a kánonéneklés gyakorlása, a ritmushangszerek használata, éneklés ritmushangszeres kísérekkel is. Magyar népdalok, történeti énekek, más népek dalainak tanulása és a hallás utáni daltanulás kiemelt feladat.

Feladat a zenei írás-olvasás, a zenei kódrendszer alapelemeinek gyakorlása. Ritmikai, dallami és formai elemek tanulása, egyre szilárdabb ismeretek a kottairáshoz- és olvasáshoz szükséges elméleti alapok terén, a zenei ismeretek tudatosítása, a formaérzék fejlesztése. Az alkotó- és önkifejező tevékenység erősítését szolgálja a kötetlen és kötött énekes, hangszeres játékok, megszólalások gyakorlása, az énekes és hangszeres improvizációk megvalósítása.

Enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára kiemelt szerepe van a zenei befogadáshoz szükséges képességek erősítésének, a zeneművekben való tájékozódást segítő zenei képességek (emlékezet, koncentráció, fantázia) fejlesztésének, a belső hallás képességének az egyénhez igazított legoptimálisabb erősítésének változatos és játékos gyakorlatok segítségével. A hatékony, önálló tanulás céljából támogatnunk kell tanulóinkat abban, hogy az énekórákon is legyenek képesek felismerni az új ismeret elsajátításának módját, tudjanak segítséget, tanácsot kérni, legyenek képesek közös munkában, csoportban dolgozni.

A tudatos, irányított zenehallgatás gyakorlása után és közben lehetőséget kell teremteni hangverseny-látogatások, első hangverseny-élmények megszerzésére.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Zenei produkció		Órakeret 65 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon kialakított zenei készségek, képességek, pozitív attitűdök. A ritmusérzék, a zenei hallás és a muzikalitás megfelelő szintje. Társadalomismereti, irodalmi, természetismereti anyagrészek.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az éneklési kultúra fejlesztése, dalok tanulása, dalkincsbővítés, közös és egyéni éneklések. Az élményekből fakadó éneklési kedv fejlesztése. Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának erősítése. A tanulók egyéni képességeik szerinti részvételének bátorítása a közös éneklésben, daltanulásban. Az énekhang tisztaságának, éneklési kedv bátorságának megőrzése. Tapasztalatok erősítése a kánonéneklésben, tanári segítséggel, szólamcserékkel is. Személyiségfejlesztés, közösségépítés az éneklés segítségével. Zenei ízlés fejlesztése. A kombinációs és asszociációs képességek fejlesztése a különféle zenei kifejezőeszközök felhasználásával. A ritmikai, dallami, tempóbeli, dinamikai, formai és a szövegből kiinduló variáló- és rögtönzőképesség fejlesztése. A kreativitás fejlesztése a tanult zenei formák keretei között. A formaalkotás fejlesztése, gyakorlatok egyszerű népzenei és műzenei formák mintájára. Egyre nagyobb önállóság a kottairás-olvasás, másolás terén. Érzelmi átélés, ráhangolódás, odafordulás, beleélés erősítése. Dalok közötti kapcsolatteremtés. Megfigyelés, felismerés, bevésés, azonosítás, csoportosítás, összehasonlítás, rendezés fejlesztése. Cselekvéses, perceptív, fogalomalkotó, analógiás, algoritmizált és logikus gondolkodás fejlesztése. Koncentráció, figyelem fejlesztése. Érzelmi-akarati beállítódás, alkotó képzelet, zenei fantázia fejlesztése. Auditív és téri tájékozódás fejlesztése. Összefüggések felismerése, alkalmazása. Hangzás – név – jel kapcsolat erősítése. Auditív és motoros kapcsolat fejlesztése.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
1.1. ÉNEKLÉS Ünnepek dalai, jeles napok dalai. Magyar történelmi dallamok. Rokon népek dalai. Megzenésített versek. Régi stílusú magyar népdalok. Új stílusú magyar népdalok. Kánonok. Más népek dalai.	Törekvés a kifejező, bátor, tiszta éneklésre, az értelmes szövegkezelésre, a szép éneklés szabályainak tudatosítására. Érzelmi azonosulás a dalok hangulatával, tartalmával, megfelelő tempó és hangerő választása a dalok előadásához. Örömteli és szorongásmentes éneklés.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Népköltészet, népdal, magyar és más népek meséi, megzenésített versek. Játékosság, zeneiség, ritmusélmény. A dalokban, zenékben megjelenő erkölcsi	

	<p>A tanult dalokból minél több előadása, közös és egyéni, átélt, a tartalomnak megfelelő énekléssel.</p> <p>Dalok felismerése ritmus-, dallam- vagy szövegmotívumaik alapján. Könnyű zenetörténeti dallamok, meghallgatott zeneművek témáinak éneklése, olvasógyakorlatok, énekes játékok.</p> <p>Részvétel a különféle énekes játékokban, gyakorlatokban.</p> <p>A tanult dalok csoportosítása, adott szempontok alapján.</p> <p>Kedvenc dalok választása.</p> <p>Dalcsokor összeállítása a kedvelt dalokból.</p>	<p>fogalmak, magatartásformák, érzelmek.</p> <p>Szómagyarázat, szókincsismeret.</p> <p>Szókincs- és emlékezet-fejlesztés.</p> <p>A verbális emlékezet fejlesztése. Dalok szöveghű tolmácsolása.</p> <p><i>Matematika:</i> Az elvont gondolkodás erősítése. Figyelem, észlelés, válogatás, évfolyamozás, érzékelés.</p> <p>Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés.</p> <p>Rendezés. Időtartam, időrend.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i></p> <p>Magyarország történelme.</p> <p>Szokás, hagyomány, szabály, illem.</p> <p><i>Természetismeret:</i></p> <p>Rendszerek; élőlények, életközösségek.</p> <p>Éghajlat, időjárás.</p>
<p>1.2. GENERATÍV KREATÍV ZENEI TEVÉKENYSÉG</p> <p>Énekes rögtönzések.</p> <p>Hangszeres rögtönzések.</p> <p>Egyszerű zenei formák használata a rögtönzések folyamán.</p> <p>Ritmusjátékok, dalkíséreték szabad és kötött formákban.</p> <p>Tempó- és dinamikai játékok, gyakorlatok.</p> <p>Hangulatok, érzelmi állapotok kifejezése hangszeres és énekes formákban.</p> <p>A zenei összetevők megjelenítése mozgásos formákban.</p>	<p>Aktív részvétel dallamok alkotásában szabad és kötött formákban.</p> <p>Ritmuszenekar megszólaltatása 2-3 szólabban, szabad és kötött formákban.</p> <p>Dalkíséreték létrehozása szabad és kötött formákban.</p> <p>Ritmuskártyák megszólaltatása, rendezése.</p> <p>Részvétel a ritmusdominó, ritmusmemória, a dallamlánc, zenei kérdés-válasz játékokban.</p> <p>Kották kiegészítése.</p> <p>Adott ritmushoz és dallamhoz változatok írása.</p> <p>A zenei élmények mozgásos és rajzos formákban történő kifejezése.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i></p> <p>Magyarország történelme.</p> <p>Szokás, hagyomány, szabály, illem.</p> <p><i>Természetismeret:</i></p> <p>Rendszerek; élőlények, életközösségek.</p> <p>Éghajlat, időjárás.</p>
<p>1.3. FELISMERŐ KOTTAOLVASÁS</p> <p>Új ritmusértékek</p> <p>Kottairás a pótvonallal</p> <p>használatával.</p> <p>A kvintváltás fogalma.</p> <p>A hajlítás fogalma, jelölése.</p> <p>Dallamok utószolmizálása.</p>	<p>Szilárd ismeretek kialakítása a tanult ritmusokról.</p> <p>Ritmusok felismerése és hangoztatása.</p> <p>A hangsúlyviszonyok érzékeltetése a ritmusgyakorlatokban.</p> <p>Többszólamú ritmusgyakorlatok megszólaltatása, tájékozódás a szólamok között.</p> <p>Szilárd ismeretek kialakítása a szolmizációs hangokról,</p>	<p><i>Földrajz:</i></p> <p>Magyarország és a Kárpát-medence földrajza. Magyar tájegységek.</p> <p>Lakóhelyünk és környéke. Európa és országai.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i></p> <p>A mozgáskoordináció</p>

	<p>elhelyezkedésükről, kézjeleikről. Dallamok, dalrészletek utószolmizálása. Pótvonal használata a kottairásban.</p>	<p>erősítése, a nagy és finom mozgások fejlesztése. Szabályok betartása; Térbeli tudatosság. Mozgások zenére. Csoportos játékok, hang- és térérzékelő gyakorlatok. Ritmus-, mozgás- és beszédgyakorlatokkal kombinált koncentrációs és memóriagyakorlatok. Utánzó és fantáziajátékok. Csoportos improvizációs játékok, tanári irányítással.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Szabad asszociációs játékok. Átélt, elképzel, vagy hallott esemény vizuális megjelenítése. Hang és kép együttes alkalmazása.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Kifejező éneklés. Jeles nap. Katonadal, magyar történelmi dallam. Régi és új stílus. Ritmuszenekar. Dalkíséret. Ritmuslánc, dallamlánc. Zenei kérdés, zenei válasz. Ritmikus mozgás, szabad mozgás. Szinkópa, éles ritmus, nyújtott ritmus. Egész hang és szünet. Pótvonal. Kvintváltás. Hajlítás. Utószolmizálás.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Zenei befogadás	Órakeret 65 óra
Előzetes tudás	<p>Az előző évfolyamokon kialakított zenei készségek, képességek, pozitív attitűdök. A ritmusérzék, a zenei hallás, a belső hallás és a muzikalitás megfelelő szintje. Társadalomismereti, irodalmi, természetismereti anyagrészek felidézése.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A zenei befogadást elősegítő képességek megszilárdítása. A koncentráció, a zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történéseket megelőlegező képességek fejlesztése, erősítése. A belső hallás tudatosítása. A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának</p>	

	<p>gyakorlása.</p> <p>Az irányított figyelmű zenehallgatás erősítése, zeneművek elemzése, adott megfigyelési szempontok segítségével.</p> <p>A hangszínhallás fejlesztése.</p> <p>Figyelem irányultságának és intenzitásának a fejlesztése.</p> <p>Figyelem, felismerés, összehasonlítás, azonosítás folyamatának erősítése.</p> <p>Hangzás – név – jel kapcsolat erősítése.</p> <p>Auditív és motoros kapcsolat fejlesztése.</p> <p>Analógiás, cselekvéses és fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Észlelés, figyelem, emlékezet fejlesztése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>2.1. BEFOGADÓI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE</p> <p>A zenei hallás és a zenei memória fejlesztése.</p> <p>Gyakorlatok a zenei fantázia erősítésére.</p> <p>Zenei hangzások elemzése, felismerése.</p> <p>Zenei karakterek megfigyelése.</p> <p>A tanult népdalok zenei elemzése, csoportosítása.</p> <p>Történetek, érzések, élmények, hangulatok kifejezése zenei eszközök segítségével.</p>	<p>Gyakorlatok a zenei fantázia és a belső hallás fejlesztésére.</p> <p>Ritmusok, ütemfajták, dallamotívumok felismerése kézijelről, színes kottáról, betűkottáról, kottaképről.</p> <p>Konszonáns és disszonáns hangzások felismerése, elemzése.</p> <p>Népdalok elemzése, dallamsorok összehasonlítása, jelölése.</p> <p>Dalok felismerése zenei részlet alapján.</p> <p>Dallamsorok összehasonlítása, elemzése, jelölése.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Auditív figyelem, auditív differenciálás.</p> <p>Érzelmek kifejezése dalok, dallamok segítségével. Szöveg és zene kapcsolatai.</p> <p>Különböző stílusok felismerése.</p> <p>Ismerkedés változatos ritmikai és zenei formálású művekkel, műfajokkal. A műélvezet megtapasztalása a képzelet révén.</p>
<p>2.2. ZENEHALLGATÁS</p> <p>Ismerkedés klasszikus zenetörténeti korszakokkal, zeneszerzőkkel.</p> <p>Különböző műzenei formák és műfajok megismerése.</p> <p>Hangszerek, zenekarok, kórusok hangja, hangzása.</p> <p>A tanult dalok feldolgozásai, különböző zenei stílusokban.</p> <p>Történelmi zenék hallgatása.</p> <p>A rokon népek zenéje, hangszerei.</p> <p>Más népek hangszeres zenéje.</p>	<p>Egyre hosszabb idejű zenei részletek, klasszikus zeneművek irányított figyelmű meghallgatása, elemzése.</p> <p>A zenehallgatás tanult szabályainak betartása.</p> <p>A többször hallott, meghallgatott zenei részletek felismerése.</p> <p>Tájékozódás a meghallgatott zeneművek formája, műfaja terén.</p> <p>Ismerkedés híres zeneszerzők életének fontos eseményeivel.</p> <p>Hangszerek hangjának felismerése, több hangszer egyidejű hangzásának felismerése.</p> <p>Kórusok hangjának, hangzásának megfigyelése.</p> <p>Vokális és instrumentális hangszínek megkülönböztetése,</p>	<p><i>Matematika:</i> Az észlelés, érzékelés pontosságának fejlesztése.</p> <p>Figyelemfejlesztés.</p> <p>Motoros és auditív emlékezet fejlesztése.</p> <p>Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés.</p> <p>Rendezés.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> érzelmek, események leírása, a leírás alapján kép készítése különböző technikákkal.</p>

<p>Hangverseny-látogatások, hangverseny-élmények.</p>	<p>felismerése. A szülőföld zenéjének megismerése mellett ismerkedés a rokon népek zenéjével, valamint más népek zenei kultúrájának, jellegzetes hangszereinek, zenekarainak hangjával, hangzásával. A magyar történelemhez kapcsolódó dallamok, hangszerek megismerése. A tanult magyar történelmi dallamokhoz, énekekhez kapcsolódó zenei részletek, történelmi hangszerek hangjának hallgatása. A helyi lehetőségek szerint részvétel hangversenyen, élő zenei bemutatásokon. Zenei jellegzetességek megfigyelése, zenei élmények kifejezése szóban, rajzban, mozgással. Összefüggések felismerése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Dallamsor, népdal, elemzés. Zenei karakter. Zenetörténelmi kor, korszak. Vonós hangszer, fúvós hangszer, hangszercsalád. Népi hangszer, népi zenekar. Néptánc. Zeneszerző. Keretes szerkezet, visszatérő szerkezet, rondóforma. Szimfónia, vonósnégyes. Hangverseny, élő zene.</p>	

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végére</p>	<p>A kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés megőrzése. Az éneklési kedv és énekbátorság szinten maradása. Új ismeretek szerzése a tanult dalok kapcsán (tartalom, hangulat, szerkezet). Dalesokor összeállítása, kedvenc dalok választása. Képesség hallás utáni daltanulásra, esetenként kottából történő daltanulással kiegészítve. Kánonéneklés tanári segítséggel. A zenei kreativitás, zenei fantázia fejlődése. Törekvés a zene belső lényegének megértésére. Ritmikai-dallami ismereteik bővülése, megszilárdulása. Fokozott önállóság a különféle kották használatában. A zenei hallás, a zenei memória, a zenei figyelem, a belső hallás, a muzikalitás fejlődése. Részvétel a tanult népdalok elemzésében. Képesség ismeretek összekapcsolására az ének-zenei, valamint az irodalmi, történelmi, földrajzi tanulmányok egy-egy témakörében. A többször hallott hangok, hangzások felismerése. A meghallgatott hangszerek, kórusok hangjának, hangzásának</p>
---	---

	<p>felismerése. Zenei részletek irányított figyelmű hallgatása. Ismeretek szerzése zenetörténeti korokról, zenei műfajokról, zeneszerzők életéről, munkásságáról. Nyitottság a zenei élmények befogadására.</p>
--	---

7–8. évfolyam

A 7–8. évfolyamon a tanulók tudásgyarapítását a gondolkodási funkciók különböző sérülésének fokozott figyelembe vételével kell elérni. Célunk tanulóink felkészítése az önálló munkavégzésre, a társadalmi beilleszkedésre. E szakasz feladata a tanulók tanulási és társas motivációinak, önbizalmának növelése, az önismeret fejlesztése.

Az ének-zene tantárgy fő szerepe ebben a szakaszban az örömteli éneklési kedv megőrzésében, a közös éneklés anyagának gyarapításában, a nemzeti zenekultúra értékeinek megbecsültetésében jelentkezik. A dalok, zenék megismerése által a tanulók erkölcsi érzékének kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük segítése valósulhat meg.

A hazafias nevelésben szerepünk a nemzeti öntudat fejlesztése, a magyar népi kultúra, népzene, néphagyományok megismertetése, a kötődés erősítése szülőföldünkhöz, hazánkhoz. Közösségi tevékenységgel, az ünnepek, társadalmi események aktív részvételével erősítsük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzését. Más népek kultúrájának megismerése, nyitottság más népek kultúrája iránt segíti tanulóinkat saját kultúrájuk megbecsülésében, világképük, szemléletmódjuk fejlődésében is. Énekórai tevékenységünkkel alakítjuk a tanulók attitűdjét önmagukhoz, szűkebb és tágabb környezetükhöz, a történelmi múlthoz.

A sikeres társadalmi beilleszkedést segítő személyiségjegyek erősítése, a megfelelő önismeret kialakítása, az önbizalom-fejlesztés megvalósul az énekórai munka segítségével.

A szokások, hagyományok megismerésével az erkölcsi normák közvetítése fontos szerepet biztosít a felelős párkapcsolatok kialakításában, az egymásrautaltság, lelki közösség szerepének megismerésében, a családi konfliktusok kezelésében. Kiemelt feladat az önálló életvezetésre történő felkészítés.

A segítőkész magatartás, az együttműködés, a problémamegoldás, az önkéntes feladatvállalás képességének alakítását segíti az énekórákon megvalósuló közösségi munka, a közösségi érzések erősítése.

A helyes szokásrend kialakítása, a környezet megfigyelése, következtetések levonása, a természeti környezet ápolása tantárgyunk feladatát is jelenti.

A pályaorientáció terén az iskola feladata a munka világáról képet adni. A tanulókat segíteni kell a munka szerepének, értékének felismerésében, pályájuk kiválasztásában, az ehhez szükséges képességek fejlesztésében. Ebben fontos szerepet játszik a népdalok erkölcsi világának, világképének megismertetése.

Fontos szerepünk, hogy tanulóink értsék a médiumok nyelvét. Ismerjék a zenehallgatási, művelődési lehetőségeket, de tudatosuljon bennük a veszélyforrások felismerése, a választás, válogatás fontosságának ismerete is.

Énekórai munkánkkal segíthetjük tanulóinkat abban, hogy megtalálják helyüket a családi és társadalmi munkamegosztásban, felkészüljenek a közügyekben való aktív részvételre. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartási képességek fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség a dalokban, zenékben megjelenő gondolatok, érzések, élmények kifejezését jelenti, művészeti módszerek, technikák alkalmazásával. Az énekórákon megvalósuló rendszeres művészeti tevékenység fontos szerepet játszik a lelki egészség erősítésében, a személyiség- és közösségfejlesztésben.

A tantárgy sajátos fejlesztési célja a tantervben meghatározott zenei anyag megszólaltatása egyszólamú énekléssel, alkalmanként hangszeres kísérettel, a kánonéneklés gyakorlása, éneklés ritmushangszeres kísérettel.

Az alkotó- és önkifejező tevékenység erősítése érdekében alkalmat kell teremteni a kötetlen és kötött énekes, hangszeres játékok, megszólalások gyakorlására, lehetőséget teremteni az énekes és hangszeres improvizációkra. A kreatív zenei játékok, gyakorlatok az infotechnológia használatával is folynak.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében fokozott figyelmet kell fordítani, és gyakorlási lehetőséget teremteni a zenei írás-olvasás, a zenei kódrendszer alapelemeinek gyakorlására, a ritmikai, dallami és formai elemek rendszerezésére, a kottairáshoz- és olvasáshoz szükséges elméleti alapok kialakítására.

A zenei befogadáshoz szükséges képességek fejlesztése: a zeneművekben való tájékozódást segítő zenei képességek (emlékezet, koncentráció, fantázia) erősítése a tudatos, irányított zenehallgatás mellett, és az önálló zenehallgatás gyakorlása során is történik. Hangverseny-látogatások, hangverseny-élmények megteremtésére is lehetőséget kell teremteni.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Zenei produkció	Órakeret 33 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon kialakított zenei képességek, pozitív attitűdök. A ritmusérzék, a zenei hallás és a muzikalitás megfelelő szintje. Társadalomismereti, irodalmi, természetismereti anyagrészek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az éneklési kultúra megőrzése, dalkincs bővítés, közös és egyéni éneklések.</p> <p>Az élményekből fakadó éneklési kedv megőrzése.</p> <p>Muzikalitás, zenei hallás, zenei ízlés fejlesztése.</p> <p>A tapasztalatok bővítése a kánonéneklésben, tanári segítséggel, szólamcserékkel is.</p> <p>Személyiségfejlesztés, közösségépítés az éneklés segítségével.</p> <p>A rögtönzés fejlesztése énekes és hangszeres formákban is.</p> <p>A ritmikai, dallami, tempóbeli, dinamikai, formai, és a szövegből kiinduló variálós- és rögtönzőkészség fejlesztése.</p> <p>A formaalkotás fejlesztése, gyakorlatok egyszerű népzenei és műzenei formák mintájára.</p> <p>Az eddig tanult ritmikai és dallami ismeretek összefoglalása, rendszerezése.</p> <p>Érzelmi átélés, ráhangolódás, beleélés, tolerancia, empátia erősítése.</p> <p>Dalok közötti kapcsolatteremtés.</p> <p>Megfigyelés, felismerés, bevésés, azonosítás, csoportosítás, összehasonlítás, rendezés fejlesztése.</p> <p>Cselekvéses, fogalomalkotó, analógiás gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Algoritmizált, problémamegoldó, kauzális és logikus gondolkodás fejlesztése. A kombinációs és asszociációs képességek fejlesztése.</p> <p>Kreativitás- és figyelemfejlesztés, érzelmi-akarati beállítódás erősítése.</p> <p>Zenei fantázia, alkotó képzelet fejlesztése.</p> <p>Együttes élményben való részvétel.</p> <p>Auditív és téri tájékozódás fejlesztése.</p> <p>Megismerés, figyelem, emlékezet fejlesztése.</p>	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>1.1. ÉNEKLÉS</p> <p>Jeles napok dalai. Himnuszok. Régi stílusú népdalok. Új stílusú népdalok. Magyar tájak dalai. Népies műdalok. Más népek dalai. Ballagási dalok.</p>	<p>Törekvés egységes, szép éneklésre csoportban. A szép éneklés szabályainak betartása. A közös dalrepertoár bővítése újabb dalokkal. Hangulatos, jókedvű éneklés. A szép éneklés tanult szabályainak tudatos használata. Érzelmi azonosulás a dalok hangulatával, tartalmával. Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának gyakorlása. Aktív részvétel a különféle énekes gyakorlatokban. A tanult dalok felismerése jellemző motívumaik alapján. A tanult dalok csoportosítása adott szempontok alapján. Kedvenc dalok választása. Dalcsozor összeállítása kedvelt dalokból. Aktív részvétel a ballagási dalok éneklésében.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Népköltészet, népdal, magyar és más népek dalai. A dalokban, zenékben megjelenő erkölcsi fogalmak, magatartásformák. Érzelmi tartalmak, erkölcsi választások. Kompozíció, szerkezet, hatás. Verselés, zeneiség. Szómagyarázat, szókincsismeret. Szülőföld, haza, család, szülő és gyerekek.</p> <p><i>Matematika:</i> Figyelem, észlelés, válogatás, évfolyamozás, érzékelés.</p>
<p>1.2. GENERATÍV KREATÍV ZENEI TEVÉKENYSÉG</p> <p>Énekes rögtönzések. Hangszeres rögtönzések. Szabad és kötött gyakorlatok a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával. Egyéni és csoportos rögtönzések a dallami és ritmikai többszólamúság erősítésére. Tempó- és dinamikai játékok, gyakorlatok. A zenei összetevők megjelenítése mozgásos formákban. Zenei rögtönzések számítógép segítségével is.</p>	<p>Könnyű zenetörténeti dallamok, meghallgatott zeneművek témáinak éneklése, olvasógyakorlatok, énekes játékok. Ritmusjáték változó ütemekben. Dalkíséretetek szabad és kötött formákban. Ritmus- és dallamalkotások. Ritmuszenekar 2-3 szólamban is. Ritmuslánc, dallamlánc, zenei kérdés-válasz. Kották kiegészítése. Ritmushoz, dallamhoz változatok alkotása. Számítógép használat, zenei rögtönzések, játékok a számítógép, az informatikai technika felhasználásával is. A zenei élmények kifejezése rajzos és mozgásos formákban is.</p>	<p>Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Rendezés, csoportosítás. Absztrahálás, konkretizálás. Analógiás gondolkodás.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Magyarország történelme. Barátság, szeretet, tisztelet. Család, otthon. Egyén és közösség.</p> <p><i>Természetismeret:</i></p>

<p>1.3. FELISMERŐ KOTTAOLVASÁS Új ritmusérték tanulása. Olvasógyakorlatok. Az eddigi kottairási-olvasási ismeretek erősítése, megszilárdítása.</p>	<p>Új ritmusérték megismerése, használata a ritmusgyakorlatokban. Ritmusok felismerése és hangoztatása. Ritmusgyakorlatok változó ütemekben. Dallamok éneklése és lejegyzése a tanult kottarendszerekben. Dallamok, dalrészletek utószolmizálása, olvasógyakorlatok éneklése.</p>	<p>Rendszerek. Élőlények, életközösségek. Éghajlat, időjárás.</p> <p><i>Földrajz:</i> Magyarország és a Kárpát-medence földrajza. Magyar tájegységek. Lakóhelyünk és környéke. Európa és országai.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> A mozgáskoordináció erősítése. Szabályok betartása. Hagyományörző mozgásos tevékenységek. Koncentrációs és lazító gyakorlatok; Különböző tánc- és mozgástípusok. Utánzó és fantáziajátékok. Csoportos improvizációs játékok, tanári irányítással. Különböző tánc- és mozgástípusok rögtönző jellegű felhasználása. Improvizációk összefűzése jelenetsorokká.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Az átélt élmények a megjelenítése különböző technikák segítségével. Szabad asszociációs játékok. Hang és kép együttes alkalmazása.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Régi stílus, új stílus. Daljáték. Népzenei dialektus. Népies műdal. Ballagási dal. Változó ütem. Ritmuszenekar. Zenei kérdés, zenei válasz. Ritmus- és dallamváltozat. Ritmikus mozgás, szabad mozgás. Tizenhatod ritmus. Olvasógyakorlat.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Zenei befogadás		Órakeret 32 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamfokon kialakított figyelem, zenei memória, zenei hallás, belső hallás, zenei képességek és pozitív attitűdök használata. A ritmusérzék, a muzikalitás megfelelő szintje. Társadalomismereti, irodalmi, természetismereti anyagrészek ismerete.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenei befogadást elősegítő képességek megszilárdítása. A koncentráció, a zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történéseket megelőlegező képességek használata. A belső hallás tudatosítása. A zenei esztétikai érzék, a zenei ízlés fejlesztése, a zenei élmény átélése. Ráismerés, rögzítés, aktív befogadás képességének fejlesztése. Összetartozás, általánosítás, összefüggések felismerése. Auditív és motoros kapcsolat erősítése. Rögzítés, zenei befogadás, átélés, beleélés, figyelem, észlelés, emlékezet fejlesztése. Hangszínhallás fejlesztése. Auditív emlékezet, alkotó és reprodukív képzelet fejlesztése. Általánosítás, képzettársítás, összehasonlítás, azonosítás, konkretizálás képességének erősítése. Algoritmizált, analógiás, fogalomalkotó és cselekvéses gondolkodás fejlesztése.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
2.1. BEFOGADÓI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE A zenei hallás, zenei memória, zenei fantázia használata. A belső hallás tudatos használata. Zenei karakterek kifejezése. A tanult népdalok zenei elemzése, csoportosítása. Az eddig tanult ismeretek összefoglalása, csoportosítása, gyakorlása.	Gyakorlatok a zenei fantázia, a zenei memória és a belső hallás használatára. Népdalok elemzése, dallamsorok összehasonlítása, jelölése.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Különböző zenei stílusok felismerése. Ismerkedés változatos ritmikai és zenei formálású művekkel, műfajokkal. A műélvezet megtapasztalása a képzelet, a ritmus és a zene révén. Az önálló műbefogadás mind teljesebb és gyakoribb élménye, a hatás feldolgozása.	
2.2. ZENEHALLGATÁS Újabb zenetörténeti korszakok, zeneszerzők. Különböző műzenei formák és műfajok. A szülőföld zenéje, eredeti népzenei felvételek és magyar zeneszerzők művei. A tanult dalok feldolgozásai, különböző zenei stílusokban.	Egyre hosszabb idejű, néhány perces zenei részletek, klasszikus zeneművek irányított figyelemű meghallgatása, elemzése. Már meghallgatott, illetve ismeretlen zenei részletek hallgatása, elemzése. A zenehallgatás tanult formáinak, kereteinek megőrzése, néhány perces zenei	<i>Matematika:</i> Az érzékelés pontosságának fejlesztése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés.	

<p>Történelmi zenék. Népies műdalok. Más népek népzeneje, hangszeres zenéje. Napjaink zenéje, stílusok, előadók, felvételek. Zenehallgatás a technikai eszközök felhasználásával. Hangverseny-látogatások, hangverseny-élmények.</p>	<p>részletek hallgatása irányított figyelemmel, megfigyelési szempontok alapján. A bemutatott zenei példák hangulatának, előadói apparátusának, zenei kifejezőeszközeinek a felismerése. A többször hallott zenei részletek megnevezése. Zeneművek felépítésének, formájának megfigyelése, elemzése, hangszerek, hangszínek megnevezése. Ismerkedés klasszikus zenei műfajokkal. Az érzések, indulatok zenei ábrázolásainak felismerése, kifejezése. A magyar történelemhez kapcsolódó dallamok, hangszerek megismerése. Magyar népi hangszerek, népi zenekarok hangjának megismerése, eredeti hangfelvételek hallgatása. Magyar zeneszerzők életének, munkásságának, műveinek megismerése. Más népek hangszereinek, zenekarainak megismerése. Napjaink zenei irányzatai (jazz, populáris zene, alkalmazott zenék), zenei példák hallgatása. Az infotechnika megismerése, alkalmazása a zenehallgatás keretei között. Tájékozódás a meghallgatott zeneművek formája, műfaja terén. Ismerkedés híres zeneszerzők életének fontos eseményeivel. A helyi lehetőségek szerint részvétel hangversenyen, élő zenei bemutatásokon. Közvetlen hangverseny- élmények szerzése. Zenei jellegzetességek megfigyelése, zenei élmények befogadása, kifejezése, megfogalmazása.</p>	<p>Rendezés. <i>Vizuális kultúra:</i> események, érzelmek kifejezése és képi rögzítése, különféle technikák segítségével.</p>
--	---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Népdalelemzés. Régi stílus, új stílus. Zenei karakter. Zenetörténeti kor, korszak. Zeneszerző. Népi hangszer, népi zenekar. Népies műzene. Daljáték. Jazz, populáris zene, alkalmazott zeneművészet. Hangverseny, élő zene.
------------------------------------	---

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végére	<p>A kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés megőrzése. Az éneklési kedv és énekbátorság szinten maradása. Ismeretek szerzése a tanult dalok kapcsán (tartalom, hangulat, szerkezet). Dalcsoport összeállítása, kedvenc dalok választása. Hallás utáni daltanulás, esetenként kottából történő daltanulással kiegészítve. Kanonéneklés tanári segítséggel. A zenei kreativitás, zenei fantázia fejlődése. Aktív részvétel a rögtönzéses játékokban, gyakorlatokban. Törekvés a zene belső lényegének megértésére. Önállóságra törekvés a ritmusértékek használata és lejegyzése terén. Biztonságos tájékozódás a vonalrendszerben, dallamok írása, olvasása, másolása fokozott önállósággal. Népdalok elemzése, jelölése. A többször hallgatott zenei részletek felismerése, elemzése. A szülőföld zenéjének ismerete, érdeklődés a szülőföld, a lakóhely zenei értékei iránt. Ismerkedés korunk zenei irányzataival (jazz, populáris és alkalmazott zenék). Képesség a zenei élmény átélésére. Érzelmek, hangulatok megfigyelése, azok kifejezése különféle formákban. Az esztétikai érzék, a zenei ízlés fejlődése. Képesség kapcsolatok találására a meghallgatott zenei példák, valamint tanulmányaik, olvasmányaik, filmélményeik között.</p>
--	---